

krachten het helemaal gehaald hebben. Het teksttheater-decreet blijft onderhevig aan nogal wat administratieve voorschriften en kwantitatieve vereisten: de opsplitsing van de subsidie naar specifieke onderdelen (lonen, werkingstoelage,...), het aantal toegewezen 'loonmaanden', het minimum aantal voorstellingen,... De opsplitsing van de toelage is veel stringenter dan bij de andere categorieën, waar dat beperkt blijft tot de verplichte besteding van een (laag) percentage van de toegewezen enveloppe aan personeel. En deze opsplitsing is gebonden aan minima. Het bedrag dat beschikbaar is voor teksttheater is niet gestegen. Bij een theoretische berekening blijkt bovendien dat dit bedrag onvoldoende is om de nu bestaande toestand te honoreren. Alleen al om die reden zullen er dus keuzes moeten gemaakt worden. En eens te meer zal dit moeten gebeuren op basis van budgettaire beperkingen en niet op artistieke gronden. Het zou me zeer verbazen dat beide elementen als bij toeval zouden samenvallen.

Toch wel een merkwaardige situatie. Er is onvoldoende geld om het bestaande te honoreren (waarmee ik niet bedoel dat het bestaande sowieso moet gehonoreerd worden - zie hoger). Er zijn heel wat boeiende, nu pover betoelagde gezelschappen die dringend ruimte moeten krijgen. En ook: er zijn even boeiende initiatieven die tot nu toe zelfs nog niet aan bod zijn gekomen en die al hun hoop hebben gesteld op dit nieuwe decreet.

Hoe eigenaardig ook, deze situatie zou voor een minister een boeiende uitdaging kunnen zijn. Hij kan precieze keuzes maken en vervolgens vaststellen hoe groot het tekort is. Zo verzamelt hij argumenten om zijn begroting te verhogen. Wij hebben geen enkele grond om te beweren dat de minister deze kans niet zou willen grijpen. Maar de ervaring leert ons dat de situatie er wellicht anders zal uitzien. Zogauw een groep zich bedreigd weet, zullen de stellingen in gereedheid gebracht worden. De opgebouwde relatiekring wordt aan het werk gezet. Het wordt gegarandeerd drummen in de gangen van het kabinet.

Het is zeer te vrezen dat de minister onder de immense te verwachten druk niet in de mogelijkheid zal zijn om heldere beleidslijnen integraal aan te houden. We zullen al gelukkig mogen zijn als hij voor zichzelf een aantal prioriteiten vastlegt die hij ten koste van alle druk toch uit de brand wenst te slepen.

4.

Bij de dans, de kunstencentra en het muziektheater ligt de problematiek anders.

De discussie wordt hier ernstig gehypothekeerd door de onvolledigheid van het veld dat werd opgenomen in het decreet. Bij de dans werd het Ballet van Vlaanderen buiten gehouden, bij muziektheater is dat het geval voor de VLOS en bij de kunstencentra werd geen rekening gehouden met de Singel, de Beursschouwburg en nog enkele anderen. Het is een beetje te vergelijken met een decreet voor het teksttheater dat het NTG, de KVS en de KNS buiten beschouwing zou laten. Hoe kan een beleid in evenwicht gebracht worden wanneer belangrijke initiatieven niet in de discussie betrokken worden? De VLOS of het Ballet van Vlaanderen kunnen onmogelijk een geïsoleerde plaats innemen tegenover het muziektheater of de dans in ons land.

De dans heeft een 'boom' gekend in de jaren tachtig. In de loop van die jaren werd schoorvoetend financiële ruimte gecreëerd (en tot op de dag van vandaag blijft die bescheiden).

Vlaanderen heeft een aantal danstalenten op wereldniveau. Deze unieke situatie moet uiteraard gekoesterd worden. Maar de vraag mag gesteld of de praktijk van de dans voldoende argumenten aanreikt om binnen het overheidsbeleid een gewicht te krijgen dat mogelijk niet in verhouding staat tot de potentiële ambities van de danssector. Daarmee wil ik niets gezegd hebben over de hoogte van de subsidies voor de dans, wel over haar structureel zelfstandige plaats in het geheel van het beleid. Is het niet logischer ruimte te voorzien in een globaal podiumbeleid voor alles wat zich als waardevol aandient, dus ook binnen de dans, in plaats van podiumdisciplines afzonderlijk te structureren zonder dat het duidelijk is dat het veld deze opdeling voldoende breed en diep kan invullen in de komende jaren? Onbetwiste talenten kunnen hun ruimte even sterk en soms zelfs overtuigender argumenteren binnen het geheel van de podiumkunsten. En een voldoende ruime begrotingsenveloppe voor projectenwerking (ook over alle disciplines heen) kan probleemloos tegemoet komen aan zich plots aandienende interessante initiatieven, of ze nu komen uit het teksttheater, uit de dans of uit een nog niet te benoemen discipline.

De kunstencentra is een verhaal apart, een verhaal dat nog lang niet aan het einde van zijn eerste hoofdstuk is. Een aantal zeer uiteenlopende initiatieven geraakte doorheen de jaren op de cultuurbegroting onder één noemer. Wat brachten bijeen? Waarom moeten zij nu op elkaar gaan lijken? Begrotingstechnisch vergemakkelijkt dit natuurlijk één en ander, maar waarborgt het ook iets? De

diversiteit en de eigenheid dreigen af te brokkelen. Gaan wij naar een situatie waarin al deze centra binnen de kortste keren hetzelfde gaan of, nog erger, moeten doen?

De kunstencentra moeten b.v. multidisciplinair zijn. Wordt dit opgelost door een heel seizoen theater te programmeren en er één concert aan toe te voegen? Mogen de andere podiuminitiatieven dan niet multidisciplinair zijn? Is multidisciplinariteit een werkbaar begrip? Er moet geproduceerd worden. Volstaat het om één keer per jaar een artiest de repetitieruimte aan te bieden voor twee maanden en hem vijf voorstellingen te laten spelen? Heeft productie ook niet te maken met dramaturgie, met technisch personeel, met ateliers,...?

De discussie over de kunstencentra zal ongetwijfeld een hot item worden in de komende jaren. En hopelijk zal ze breder gevoerd worden dan alleen door de kunstencentra zelf. De discussie betreft het gehele theaterbedrijf en zijn relatie met kunstenaars en publiek. Een stadstheater dat zich eigentijds opstelt, heeft evenveel terecht argumenten om verschillende podiumgenres aan bod te laten komen. De grotere kunstencentra en de zich (hopelijk) vernieuwende stadstheaters (onze zgn. repertoiretheaters) zullen in hun werking naar elkaar toegroeien. Dit kan een belangrijke evolutie worden.

De situatie van de kunstencentra blijft weinig gedefinieerd en nog volledig in ontwikkeling. Indien deze centra alert wensen te blijven, kan de voorgestelde decreetale situatie slechts als een overgang worden gezien en gaan we gegarandeerd naar een her-tekening van het landschap bij het einde van de eerste subsidieperiode van vier jaar.

Dit kan een boeiend en constructief debat worden, tenminste als de kunstencentra zichzelf niet bezondigen aan het ondergraven van het discussieniveau. De subsidiepot wordt groter, het belang stijgt, dus corporatistische en protectionistische attitudes zijn te vrezen. Indien dergelijke argumenten prioritair worden, mogen we het niveau van discussie en werk wel vergeten.

Hedendaags muziektheater is nieuw en blijkt nog niet in staat om zichzelf op korte termijn precies te situeren in het theaterlandschap. Zal het genre intensief en relevant beoefend worden? Vermoedelijk wel. Kondigt het de finale dood aan van het 'operagenre' zoals wij dat uit de traditie kennen? Ook hier zal het boeiend zijn de zoektocht van het muziektheater naar zijn plaats in het landschap te volgen. Het is wel de vraag of het muziektheater sowieso in staat zal zijn om een zoektocht aan te vangen. Dit per definitie zeer dure genre werd be-